

BRANN & SIKKERHET

brannvernforeningen.no

5

Ladevettreglene
er lansert

10

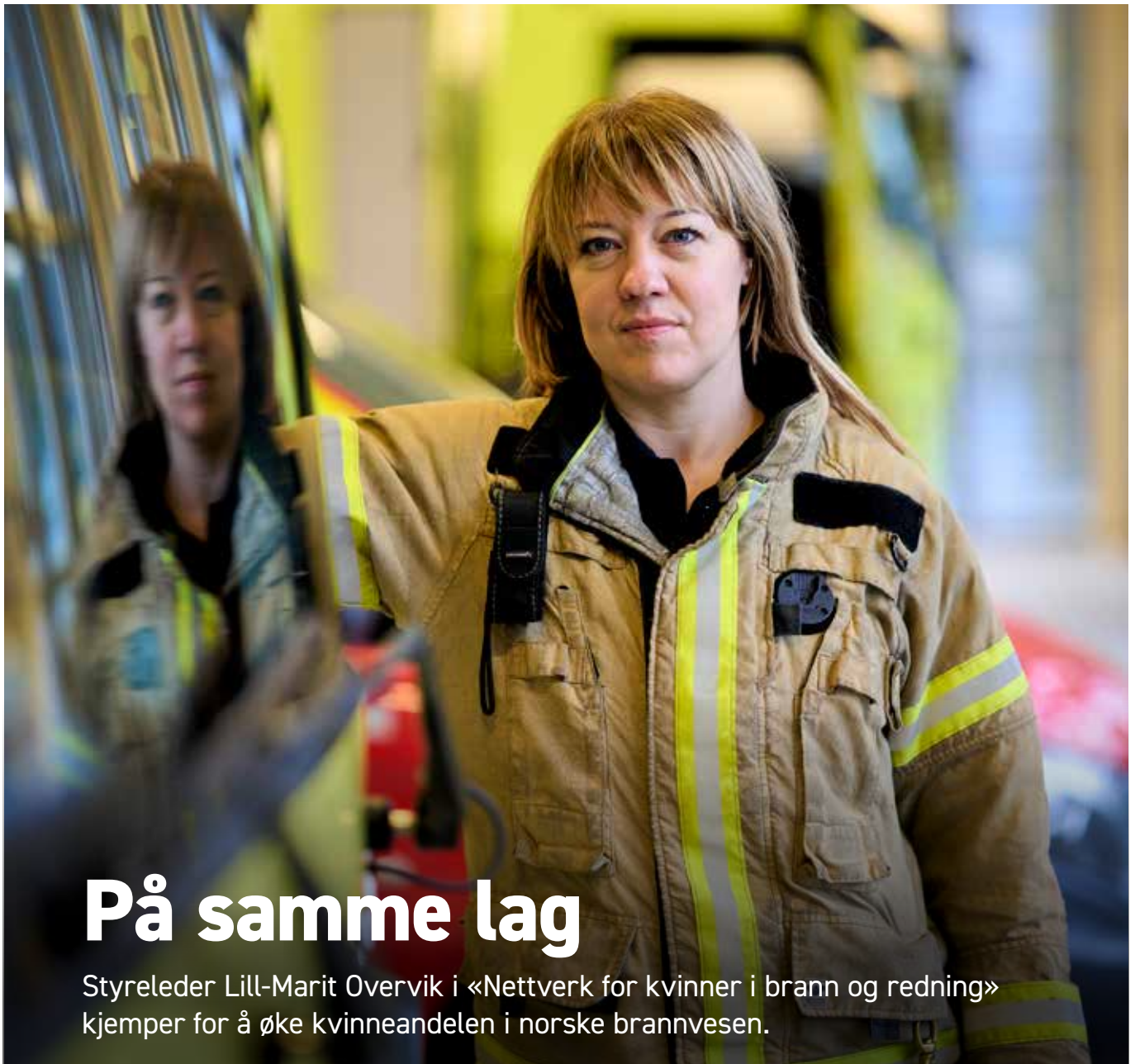
Tema: Systematisk
sikkerhetsarbeid

30

Prosjekt
«Livsviktig»

32

Fotoreportasje:
Tryggere hjemme

På samme lag

Styreleder Lill-Marit Overvik i «Nettverk for kvinner i brann og redning» kjemper for å øke kvinneandelen i norske brannvesen.

INDUSTRI FIBER

TERMISK ISOLASJON

Vi kan isolasjon for installasjoner med krav til høye temperaturer.

Industriefiber er stolt distributør av termisk isolasjon fra den amerikanske markedslederen Nutech.

NUTEC
THE POWER OF INSULATION

Matter Plater Moduler Rep

TA KONTAKT:
63 87 40 00
post@industriefiber.no

www.industriefiber.no

INNHold

4
LEDER
Et viktig krav

5
**NYTT FRA BRANN-
VERNFORENINGEN**
Ladevettreglene er lansert

7
**NYTT FRA BRANN-
VERNFORENINGEN**
Ny kommunikasjonsrådgiver
på plass

8
**NYTT FRA BRANN-
VERNFORENINGEN**
Brannvernstolpejakt i
Brannvernuka

«Det finnes god
dekning fra forskning
på at et mangfoldig
arbeidsmiljø bidrar
til trivsel og positive
resultater»

Lill-Marit Overvik

10
TEMA
Systematisk
sikkerhetsarbeid

12
TEMA
Hva er Systematisk
sikkerhetsarbeid?

16
TEMA
Risikoutsatte grupper i fokus

18
TEMA
Leietakernes sikkerhet

22
PORTRETET
Lill-Marit Overvik

28
FOKUS
Analyserer Lone-brannen

30
FOTOREPORTASJE
Tryggere hjemme

34
FORSKNING
Læring fra branner

36
LEVERANDØRGUIDE

38
**7 SPØRSMÅL OM
BRANNVERN**
Christian Sesseng

BRANN & SIKKERHET gis ut av Norsk brannvernforening. Den første utgaven av bladet kom i 1926. Brann & Sikkerhet skal virke for bedre brannsikkerhet på mange plan i samfunnet. Bladet tar blant annet for seg endringer i lover og forskrifter, organisering av det offentlige brannvernarbeidet, administrative og tekniske løsninger innenfor brannvernet, aktuelt reportasjestoff om branner og andre ulykker som har inntruffet, orientering om nye produkter og tjenester, artikler om andre sikkerhetsrelaterte temaer for hjemmet, industri og næringsliv, orientering om relevant litteratur og en leverandøroversikt over aktuelle produkter og tjenester.

LEDER

ET VIKTIG KRAV

Bygningseiere som også er virksomheter, er pålagt å utøve systematisk sikkerhetsarbeid. Kravet kom med forskrift om brannforebygging for drøyt fem år siden. Vi er klar over at fem år i mange sammenhenger er kort tid. Men kravet er så konkret at det burde være lett å etterleve.

I kommunene, som huser mange av de mest sårbare blant oss, er det viktig at systematikken knyttet til bygnings-sikkerhet er på plass. Selv om man skal være forsiktig med å bruke egen erfaring, har jeg som rådmann erfart at neglisjering av kontinuerlige behov for vedlikehold til sist fører til store utgifter og svært negative konsekvenser for beboere og brukere. Ulønnsomt er det også.

Ved å innføre et system i samsvar med internkontrollforskriften, som eksempelvis IK-Bbygg, vil man få kontroll over de mer enn 60 regelverk som berører eiers ansvar i drift av bygg. Systematikken gir en

tilstandsoversikt for bygningsmassen som grunnlag for argumentasjon og prioritering av tiltak i de årlige budsjettprosessene. Kontinuerlig vedlikehold vil på sikt føre til lavere driftsutgifter og forlenget levetid for både nyere og eldre bygningsmasse.

En løpende kartlegging av bygningers tilstand og risiko er viktig, men ikke nok. Det må også være systematikk i informasjonsflyten mellom eier, forvalter og bruker slik at endringer i bruken av bygget og i den enkeltes boevne fanges opp.

Kartlegging av tilstanden til en bygning kan være en krevende oppgave. Særlig dersom bygningen er kompleks i sin konstruksjon og byggdokumentasjonen er mangelfull. Ekstra krevende blir det om eier mangler teknisk kompetanse og heller ikke har innført systematisk sikkerhetsarbeid for bygningen. Da bør eier søke profesjonell hjelp til å få utarbeidet en tilstandsanalyse for bygningen.

Det er brannvesenet i rollen som lokal tilsynsmyndighet som kan påse at bygnings-eierne etterlever forskriftskravet. Det er en oppgave vi håper landets brannvesen vil prioritere ved å gå flere fysiske tilsyn.

Rolf Sørtorp

Rolf Sørtorp
Administrerende direktør

BRANN & SIKKERHET

Nr. 5 2021 | 96. årgang

Tidsskrift for brannvern og sikkerhet i samfunnet

Utgiver
Norsk brannvernforening
Fredrik Selmers vei 2
Pb 6754 Etterstad
0609 Oslo
brannvernforeningen.no

Ansvarlig redaktør
Rolf Sørtorp

Redaktør
Mari Bræin Faaberg
redaksjon@brannvernforeningen.no

Redaksjonsleder
Cornelia Koppang Henriksen

Redaksjonen
Tlf.: 23 15 71 00

*Redaksjonen avsluttet
21. oktober 2021*

Abonnement
Karina Pollen
Tlf.: 23 15 71 00
kp@brannvernforeningen.no
560,- per år (seks utgaver)

Annonser
A2media, Bjørnulf Lie
Tlf.: 971 66 507
bjornulf@a2media.no

Grafisk design
Norsk brannvernforening

Forsidefoto
Ole Martin Wold

Trykk
Merkur Grafisk AS

Norsk brannvernforening er ikke ansvarlig for innholdet i annonsene i magasinet.

NYTT FRA BRANNVERNFORENINGEN

↑ Ladevettreglene ble presentert på et felles pressemøte den 16. september.

Ladevettreglene er lansert

I forkant av Brannvernuka ble Ladevettreglene lansert. Reglene er utviklet for å skape gode vaner ved lading, og presenteres på en rekke språk.

TEKST BJARTE SOLHAUG FOTO NORSK BRANNVERNFORENING

LADEVETT VAR I FOKUS under årets utgave av Brannvernuka, og 16. september ble Ladevettreglene lagt frem av Norsk brannvernforening, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) og forsikringsselskapet If. I en hverdag hvor vi omgir oss med stadig flere ladbare artikler, med alt fra mobiler, nettbrett og klokker til ladbare verktøy, elsykler og elektriske støvsugere, er det viktig å skape gode vaner knyttet til lading.

– Aller helst bør du lade når du er våken og til stede, som i ladevettregel nummer to. Men vi vet at mange ikke klarer det. Ladevettreglene skal derfor bidra til at vi lader og bruker elektronikk og el-artikler som går på batterier på en tryggest mulig måte, sier Anders Rørвик Ellingbø, branningeniør og

leder av skadeforebyggende avdeling i If.

De nye ladevettreglene lanseres som et forebyggende tiltak og består av ti enkle råd for å unngå brann i ladbare artikler i hjemmet. Den første regelen er «Lad i et rom med røykvarslar».

– Dessverre har det oppstått flere alvorlige branner på nattestid det siste året som har startet i ladeutstyr eller batteri. Dersom det begynner å brenne når vi sover, er det viktig å bli vekket av røykvarslar tidligst mulig før røyk og flammer tar overhånd, sier Rolf Sørtorp, administrerende direktør i Norsk brannvernforening.

Et oppladbart batteri kan ta fyr av flere årsaker, oftest grunnet skade på batteriet eller feil på selve utstyret. Skader kan skyl-

LADEVETTREGLENE

- 1. Lad i rom med røykvarslar
- 2. Lad når du er våken og til stede
- 3. Les og følg produsentens bruksanvisning
- 4. Bruk helst original lader
- 5. Lad på et underlag som ikke lett kan brenne
- 6. Ikke lad i senga
- 7. Ikke lad i korridor eller i trapperom. De må kunne brukes som fluktvei ved brann
- 8. Bytt ut skadet utstyr
- 9. Stopp lading dersom det kommer lyder, lukter eller blir unormalt varmt
- 10. Ved røyk og flammer, ring brannvesenet på 110

Ladevettreglene er utarbeidet av Norsk brannvernforening, DSB og forsikringsselskapet If.

«Aller helst bør du lade når du er våken og til stede»

ANDER RØRVİK ELLINGBØ

BRANNUTREDNING

DBI Norge tilbyr teknisk brannutredning med høy kvalitet, grundig dokumentasjon og 100% objektivitet. Våre utredere kan raskt møte opp på brannstedet for å sikre viktige spor og bevis og utføre brannutredning. Vi har tilgang på laboratorium og testfasiliteter både i Norge og ved vårt hovedkontor i Danmark. I Norge og Danmark jobber noen av Nordens fremste eksperter med brannutredning.

I mer enn 40 år har DBI utført brannundersøkelser i Danmark som en tjeneste for politiet og forsikring i forbindelse med branner i bygninger og elinstallasjoner, kjøretøyer og skip. DBIs brannutredere har base i Danmark og Oslo.

Vi er akkreditert til å utføre brannundersøkelser etter DS/EN/ISO 17020 samt etter Nordic Fire Manual og DBIs brannutredere er sertifisert hos IAAI (International Association of Arson Investigators).

Kontakt

Brannutredere Lasse Kristengård
på tel: 957 57 891
eller e-post lak@dbinorge.no

Les mer på dbinorge.no/brannutredning

BRANNTTEST

DBI har et moderne brannlaboratorium i København som ligger helt i forkant av utviklingen. DBI kan utføre en rekke godkjente branntester av materialer, komponenter og konstruksjoner til byggebransjen, den maritim sektor og togområdet. Vi tester reaksjon på brann, og brannmotstandsevne. Vi tester både produkter som hjelp i produktutviklingsfasen og som klassifiseringstest. Våres brannlaboratorium har kort ventetid og test- og klassifikasjonsrapporter er tilgjengelige til rett tid.

Våre erfarne medarbeidere vil hjelpe deg med veiledning og informasjon for å sikre at alle instruksjoner overholdes ut i fra de spesifikasjonene som skal testes. Vi legger opp branntestene ut i fra den enkelte kundes individuelle behov, og dermed sikrer vi at du får en optimal testkjøring.

Kontakt

International Sales Manager Christina Hald
på tel: +45 20 54 69 99 eller
e-post chh@brandogsikring.dk

Les mer på dbinorge.no/branntest

DBI Norge NUF · Hovinmovegen 14 · 2060 Gardermoen · +47 222 85 000 · dbinorge.no

NYTT FRA BRANNVERNFORENINGEN

Ny kommunikasjonsrådgiver på plass

Norsk brannvernforening har ansatt Helene Hiller som kommunikasjonsrådgiver i avdeling for samfunnsansvar. Hun begynte i stillingen 4. oktober.

TEKST CORNELIA KOPPANG HENRIKSEN FOTO NORSK BRANNVERNFORENING

– **VÅR NYE MEDARBEIDER** har en spennende bakgrunn og er et glimrende tilskudd til avdelingen. Helene er også en utadvendt og engasjert person som vi gleder oss å jobbe med, sier Mari Bræin Faaberg, avdelingsleder for samfunnsansvar.

Helene Hiller fra Tønsberg er utdannet journalist ved NLA Mediehøgskolen Gimlekollen og har en master i internasjonal politikk ved universitetet i Oslo. De siste årene har hun jobbet på Kypros som marketing manager for Sykes og har tidligere jobbet med kommunikasjon og markedsføring i Holte AS.

– Jeg gleder meg veldig til å komme i gang og bidra i det viktige arbeidet som Brannvernforeningen driver innen forebyggende brannvern. Det er et nokså nytt område for meg å sette seg inn i, men jeg ser frem til å lære mer, sier Helene Hiller.

Hiller vil bli involvert i det meste av Brannvernforeningens utadrettede kommunikasjon, og skal blant annet skrive artikler for Brann & Sikkerhet, og være med på å fornye og oppdatere Brannvernforeningens nettsider. I tillegg vil hun også bidra med produksjon til sosiale medier og arbeide tett med både avdelingen for samfunnsansvar og avdelingen for kompetanse.

«Jeg gleder meg veldig til å komme i gang og bidra i det viktige arbeidet»

HELENE HILLER

ANNONSE

Stiftelsen UNI
Gaustadalleen 21, 0349 OSLO

Telefon: 21 09 56 50
www.stiftelsen-uni.no

God brannsikring gir trygghet Stiftelsen UNI støtter tiltak som verner historiske bygninger

Hvert år deler Stiftelsen UNI ut ca. 30 millioner kroner til verneverdige prosjekter. Styret imøteser søknader som faller inn under stiftelsens formålsbestemmelse.

Stiftelsen UNI behandler søknader løpende gjennom hele året.

Stiftelsen UNI har som ideelt formål å fremme allmenntilgitt virksomhet innen skade- og miljøvern, for å bidra til en trygg utvikling i det norske samfunn. Stiftelsens bidrag skal i første rekke være økonomisk støtte til prosjekter og påskjønnelse til institusjoner og enkeltpersoner.

↑ Brannvernstolpejakten engasjerer store og små, også det lokale brannvesen.

Brannvernstolpejakt i Brannvernuka

Kun et fåtall brannstasjoner holdt åpent hus under årets utgave av Brannvernuka. Som et plaster på såret ble det arrangert en egen Brannvernstolpejakt på 19 steder landet rundt. De som deltok var svært begeistret for den opplevelsen dette ga.

TEKST TOR ERIK SKAAR FOTO ODD SKARBOMYR/DSB

PANDEMIEN SATTE EN EFFEKTIV stopper for gode forebyggende kampanjer og arrangementer i 2020. Da vi begynte å planlegge for årets kampanje i uke 38, hadde mange brannvesen lenge forhåpninger om at det lot seg gjøre å gjennomføre Åpen dag. Men da uke 38 kom valgte langt de fleste brannvesen å ikke gjøre det. Smittetrykket blant unge var svært høyt på denne tiden. Derfor var det kun en drøy håndfull brannvesen som fant det forsvarelig å arrangere åpen dag i Brannvernuka. Da vi skjønnte at man stort sett heller ikke i

år kunne gå på brannstasjon, ville vi utvikle et alternativ. Derfor innledet vi et samarbeid med Foreningen Stolpejakten og utviklet en egen stolpejakt med brannvern tema. Konseptet med stolpejakt er at man går en tur i det fri, og «jakter» på stolper ved hjelp av en app som viser deg hvor stolpene finnes på et kart. Hver gang man finner en ny stolpe, så registrerer man den ved å scanne en qr-kode, og man får poeng man kan samle på. Når man skanner en Brannvernstolpe får man i tillegg til poeng, også med seg grunn-

leggende informasjon og tips om brannvern. Målgruppen her er den samme som for åpen dag, altså barn og småbarnsforeldre. Når man har gått hele runden har man vært innom 10 stolper med ulike brannvern råd. For å være med i trekningen av fine premier, måtte man i tillegg registrere navn og telefonnummer på et spørreskjema. I skjemaet spurte vi også om hvordan de opplevde dette, og her ga 15 prosent nest høyeste score (5 av 6), og hele 81 prosent ga høyeste score (6 av 6) Så mange som 4 av 10 sa også at

den brannforebyggende informasjonen og tipsene de fikk underveis skal følges opp nærmere når de kommer hjem. Dette er en god indikasjon på at de som har gått og jaktet brannvernstolper, også har fått med seg viktig brannverninformasjon som kommer til nytte hjemme.

Vi ønsket å få gjennomført dette over store deler av landet, men av både økonomiske og tekniske grunner lot dette seg ikke gjøre. Vi landet derfor på 19 forskjellige steder rundt i Norge. I stor grad i de største byene innenfor hvert fylke basert på den gamle fylkesinndelingen. Et arrangement som Åpen dag holder normalt på i et lite tidsvindu på noen få timer lørdagen i Brannvernuka. Brannvernstolpejakten har vært tilgjengelig 24/7 fra midten av september, og ut hele oktober. Vi har i skrivende stund ikke nøyaktig oversikt over hvor mange som har deltatt totalt på alle de 19 stedene dette har vært mulig, men det er trolig snakk om rundt 20.000 personer.

Brannvernuka arrangeres fast hvert år i uke 38, og det er Brannvernforeningen, DSB og forsikringsselskapet If som står sammen om denne kampanjen. I tillegg samarbeider vi godt med landets mange brannvesen for å nå ut til flest mulig mennesker i Norge med viktig informasjon og råd om brannvern.

↓ Deltakerne i brannvernstolpejakten var begeistret for kombinasjonen turopplevelse og brannvern

ANNONSE

LEVERANDØR AV
RADIOTERMINALER
FRA MOTOROLA!

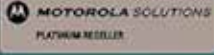
Kontakt oss på tlf: 815 00 112
eller info@tcconnect.no

MTP3550

MXP600

SYSTEMATIKK ER SVARET

Systematikk er nøkkelen til suksess i alt sikkerhetsarbeid, Det gjelder også for eiere og brukere av bygninger.

HVA ER SYSTEMATISK SIKKERHETSARBEID?

Med forskrift om brannforebygging som kom i 2016, ble det innført krav om systematisk sikkerhetsarbeid. Kravet omfatter bygninger hvor eier også er en virksomhet. Men hva ligger i begrepet «systematisk sikkerhetsarbeid», og hvorfor er det viktig?

TEKST STURLE HAGEN FOTO SHUTTERSTOCK

Systematisk sikkerhetsarbeid er egentlig ikke noe nytt, selv om begrepet fortsatt kan fremstå som nytt for mange. Bygningseiere definert som virksomheter, har lenge hatt plikt til å utøve internkontroll. Denne plikten er hjemlet i forskrift om helse, miljø og sikkerhet – som også kalles internkontrollforskriften.

– Systematikk er viktig enten du kaller det sikkerhetsarbeid eller internkontroll. Det gjelder også for det forebyggende arbeidet som eiere og brukere av bygninger er pålagt gjennom forskrift om brannforebygging. Det var for å tydeliggjøre behovet for systematikk i arbeidet med brann-sikkerhet i bygninger, vi la dette inn som et forskriftskrav for fem år siden, sier sjefingeniør Anders L. Blakseth i Direktoratet for samfunns-sikkerhet og beredskap (DSB).

VEILEDER FOR BYGNINGSEIERE. For at bygnings-eiere lettere skal kunne oppfylle forskriftskravet, publiserte DSB en veileder i systematisk sikkerhetsarbeid i 2017. Denne var resultat av et samarbeid mellom DSB, KLP Skadeforsikring og Norsk brannvernforening. I veilederen forklares systematisk sikkerhetsarbeid som «et helhetlig og oversiktlig arbeid med sikkerheten».

– Forenklet kan vi si at systematisk sikkerhetsarbeid er summen av alle tiltak som gjøres og dokumenteres for å ivareta sikkerheten i en bygning. For bygningseier handler det om å ha kontroll over egen risiko, sier Blakseth.

Som utgangspunkt for godt sikkerhetsarbeid må en bygningseier kjenne bygningen og dennes forutsetninger og begrensninger godt. Blant forutsetninger er for eksempel bygningslovgivningen som var gjeldende da byggetillatelse ble gitt samt krav i HMS-lovgivningen. Det gjelder også prosjekterte forutsetninger for bygningen samt vedtak fattet i samsvar med lovverk som byggetillatelse og ferdigattest med mer.

– Dette er noen eksempler på krav og informasjon som danner grunnlag for riktig bruk, forvaltning drift og vedlikehold av bygningen, sier Blakseth.

LØPENDE KARTLEGGING. Hensikten med det systematiske sikkerhetsarbeidet er å hindre at det oppstår skader på bygningskonstruksjoner samt feil og mangler ved tekniske installasjoner som er kritisk for bygningssikkerheten.

– For å kunne forebygge uønskede hendelser, må eier drive kontinuerlig kartlegging av bygningens tilstand og bruk. Feil som avdekkes gjennom kartleggingsarbeidet må føres inn i en tiltaksplan og utbedres i prioritert rekkefølge etter alvorlighetsgrad, understreker Blakseth.

Han medgir at kartleggingsarbeidet kan være krevende hvis det dreier seg om komplekse bygningskonstruksjoner og bygdokumentasjonen er mangelfull. For eiere uten teknisk kompetanse kan det da være nødvendig å søke profesjonell hjelp til å få utarbeidet en statusrapport eller tilstands-analyse for bygningen.

↑
Anders L. Blakseth

RUTINER FOR AVVIKSRAPPORTERING. Kontroll og vedlikehold av tekniske installasjoner og utstyr som er avgjørende for bygningssikkerheten, er et annet viktig ansvarsområde for eier. Jevnlige kontroller er viktig for at eier skal kunne avdekke om sikkerhetstiltakene i en bygning virker som forutsatt, også etter eventuelle bygningsmessige endringer.

– For å kunne avdekke og rette opp feil på en rask og effektiv måte, må eier sørge for gode rutiner for avviksrapportering, ikke bare innad i egen organisasjon, men også hos brukere av bygningen. Eiers system for å avdekke, rette opp og forebygge avvik som er i strid med regelverket skal dokumenteres skriftlig, poengterer Blakseth.

DELING AV KUNNSKAP. Som eier av en bygning er det viktig å ha oversikt over aktuelle lover og forskrifter som omhandler bygninger. De mest rele-

vante er plan- og bygningsloven, HMS-forskriften og forskrift om brannforebygging. Eier må dessuten vite hvem i egen organisasjon som har roller, plikter og oppgaver knyttet til det systematiske sikkerhetsarbeidet.

– Deling av kunnskap og erfaring er viktig for å kunne utøve et godt systematisk sikkerhetsarbeid. Bygningseiere må derfor involvere forvaltere, driftspersonell og representanter for leietakere i arbeidet med sikkerhet. Det forutsetter god kommunikasjonsflyt i alle ledd, sier Blakseth.

Han peker videre på at eier har krav om å fastsette sikkerhetsmål for bygningen. Disse målene må eier kunne dokumentere overfor tilsynsmyndighetene.

– Målene danner grunnlag for planer og aktiviteter i arbeidet med sikkerhet og må derfor være så konkret som mulig. Målene må samtidig være realistiske og målbare, fremholder Blakseth.

↑ Jevnlig inspeksjon av bygningens tilstand er viktig for sikkerheten til brukerne.

«For eier handler det om å ha kontroll over egen risiko»

ANDERS L. BLAKSETH

KOMMUNER HENGER ETTER

Fem år etter at bygningseiere i privat og offentlig sektor ble pålagt å utøve systematisk sikkerhetsarbeid, er det fortsatt en del kommuner som henger etter. Det erfarer KLP Skadeforsikring som forsikrer om lag 40 prosent av bygningsmassen i kommunal sektor.

TEKST STURLE HAGEN FOTO NORSK BRANNVERNFORENING

Geir Grønsholt er fagsjef i KLP Skadeforsikring og har drevet «misjon» for systematisk sikkerhetsarbeid blant kommuner og fylkeskommuner i mer enn 15 år. I samarbeid med DSB, DiBK og Brannvernforeningen har han arrangert en rekke kurs, seminarer og fagdager fra nord til sør i landet med systematisk sikkerhetsarbeid som tema.

– Gjennom disse årene har vi sett at evnen og viljen til å drive sikkerhetsarbeid på en systematisk måte er høyst varierende kommuner imellom. Mens noen har vist stor entusiasme og systematisert sikkerhetsarbeidet, er det fortsatt en del kommuner som henger langt etter, sier Grønsholt.

MANGELFULL RISIKOSTYRING. Han mener manglende oversikt over risikoen i egne bygninger er et

↑ Forskrift om brannforebygging og internkontrollforskriften har krav til systematikk i sikkerhetsarbeidet.

↑
Geir Grønsholt

problem for mange av kommunene. De enten glemmer eller mangler forståelse for at god risikostyring krever en kontinuerlig kartlegging av bygningenes tilstand og bruk.

– Dersom kartleggingsarbeidet bare skjer sporadisk er det umulig for kommunen å holde seg løpende oppdatert om risikoen i egne bygninger. Og uten å kjenne risikoen kan du heller ikke drive effektiv forebygging mot brann og andre uønskede hendelser, påpeker Grønsholt.

DÅRLIG INFORMASJONSFLYT. Etter det han erfarer er mangel på kommunikasjon og dårlig informasjonsflyt mellom eier, forvalter og brukere en annen svakhet ved sikkerhetsarbeidet i mange kommuner. Konsekvensen kan være at feil og mangler ved brannsikkerheten i bygningen ikke blir rapportert fra bruker til eier. Det hender også at kommunen som bygningseier, ikke avdekker risikofylt atferd hos brukere før etter at en brann eller andre uønskede hendelser har inntruffet.

– De siste årene har vi dessverre hatt flere eksempler på store branner i kommunale bygninger forsikret hos KLP. Dette er branner som vi mener skyldes at brukere mangler kunnskap om brannvern og hvordan bygningen skal brukes, sier Grønsholt.

SER IKKE GEVINSTEN. Han synes det er merkelig at det fortsatt er kommuner som ennå ikke har sett verdien av systematisk sikkerhetsarbeid. Han mener det er synd ettersom det ligger åpenbare gevinster i denne måten å jobbe på.

– Foruten økt personsikkerhet bidrar systematisk sikkerhetsarbeid til en mer effektiv drift og reduserte kostnader til vedlikehold. Alt i alt gir det økt lønnsomhet både for bygningseiere og brukere av bygningene. Det burde være motivasjonsgrunnlag godt nok, fremholder Grønsholt.

PREMIERER GOD INTERNKONTROLL

Norsk Kommunalteknisk Forening (NKF) premierer årlig kommuner som er aktive brukere av IK-bygg og som utmerker seg innen internkontroll. De ønsker å motivere kommuner til å sette det forebyggende arbeidet i system.

TEKST CORNELIA KOPPANG HENRIKSEN FOTO SINDRE HAARR

Hvert år deler NKF ut prisen på IK-byggkonferansen i samarbeid med Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) og KLP Skadeforsikring. For å kunne delta, er det et krav at kommunene skal være aktive brukere av IK-bygg. Den gjeveste prisen går til den mest aktive kommunen som tilfredsstiller alle kravene om internkontroll for kommunale formålsbygg og utleieboliger.

– Målet er å inspirere til bedre internkontroll og sette fokus på hvor viktig det er. Konkurransesfaktoren er sterk i hele kommunesektoren, og kommunene som deltar har ofte ambisjon om å bli best, sier Kirsti Kierulf, som er ny administrerende direktør i NKF.

TYDELIGGJØR ANSVARET. I januar i år trådte kommunelovens kapittel 25 om internkontroll i kraft. I henhold til loven skal kommuner og fylkeskommuner ha internkontroll for å sikre at lover og forskrifter følges. De nye reglene tydeliggjør at god internkontroll er et ledelsesansvar og kommunedirektøren er ansvarlig for internkontrollen. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetenes størrelse, og det er kommunedirektøren som skal rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll, og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året.

Lovendringen skal gjøre det lettere å ta et mer helhetlig grep om internkontrollen i kommunen, når ansvaret for internkontrollen så tydelig plasseres hos den øverste administrative lederen i kommunen.

– Kommuneloven og paragraf 25-1 gir kommunaldirektørene et veldig stort ansvar for å iverksette internkontroll, gjøre risikovurderinger og rapportere tilbake til kommunestyret. Dette er helt nytt, og kommunaldirektørene kan lett bli overveldet over alle disse internkontrollene de nå er pålagt å gjøre.

↑
Kirsti Kierulf

Vi ønsker å hjelpe med å gjøre dette mer standardisert og enklere, sier Kierulf.

UNDER VURDERING. Årets IK-bygg-konferanse skal holdes delvis digital 8. og 9. desember i år. Hvem som vinner årets pris er fremdeles under vurdering.

– NKF er en kunnskapsorganisasjon. Vår jobb er å forvalte kunnskap blant de ansatte innenfor teknisk sektor. For oss er det viktig at de ansatte faktisk opplever at den kunnskapen de opparbeidet seg faktisk blir verdsatt også utenfor egen kommune, sier hun.

↓ IK-bygg-konferansen holdes delvis digital 8. og 9. desember i år.

RISIKOUTSATTE GRUPPER I FOKUS

Horten kommune har som bygningseier og tildeler av boliger til vanskeligstilte personer, valgt å konsentrere det systematiske sikkerhetsarbeidet om egne utleieboliger og de som bor i disse.

TEKST STURLE HAGEN FOTO RAIMON IGELKJØN

Det er ingen hemmelighet at Horten har hatt en dårlig statistikk når det gjelder branner i utleieboliger for risikoutsatte grupper. 2017 var et spesielt stygt år som kulminerte med en voldsom brann i et rekkehus med 10 utleieboliger i desember dette året. En person omkom.

Etter brannen avdekket Vestfold interkommunale brannvesen (VIB) alvorlige mangler ved det systematiske sikkerhetsarbeidet i bygninger eiet av Horten boligstiftelse. Det gjaldt blant annet manglende rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge mangler ved installasjoner og utstyr som skal oppdage brann eller begrense konsekvensene av brann i utleieboliger eiet av Horten boligstiftelse. Det viste seg at om lag halvparten av røykvarslerne som var montert i utleieboliger, ikke fungerte.

ALVORLIG VEKKER. – Dette var en alvorlig vekker for kommunen, forteller Rune Huse, fagleder brann ved teknisk etat i Horten kommune.

Han har selv 10 års fartstid fra forebyggende avdeling i VIB før han begynte i Horten kommune i mai 2020. I brannvesenet ledet Huse satsingen mot risikoutsatte grupper i prosjektet «Trygg hjemme». Erfaringene fra dette arbeidet har han tatt med seg inn i stillingen som fagleder brann i teknisk etat.

– Vi jobber systematisk med sikkerheten i utleieboliger ut fra en handlingsplan som kommunen vedtok i 2019. Det handler om å få på plass systematiske tiltak og rutiner som bidrar til en tryggere bosituasjon for personer i risikogruppene. Til disse gruppene hører personer med ulike utfordringer.

Noen av dem sliter med problemer knyttet til rus eller psykiatri, sier Huse.

TVERRFAGLIG ARBEIDSGRUPPE. For å bedre brannsikkerheten til personer som bor i utleieboliger samtidig som de mottar kommunale helse- og omsorgstjenester, har Horten kommune etablert en tverrfaglig arbeidsgruppe ledet av fagleder brann. Foruten Huse fra teknisk etat deltar fire representanter fra kommunens helse- og omsorgstjeneste samt Øyvind Bang fra forebyggende avdeling i VIB i arbeidsgruppen.

De ulike fagetatene har ulike roller og ansvarsområder knyttet til det tverrfaglige samarbeidet. Mens teknisk etat står for forvaltning, drift og vedlikehold av de kommunale utleieboligene, ligger ansvaret for tildeling av boliger hos helse- og omsorgsetaten. Tilsyn med boligene er det VIB som har ansvar for.

HELSE HAR NØKKELROLLE. – Uten dette tverrfaglige samarbeidet vil vi neppe klare å oppfylle kommunens overordnede handlingsplan. For eksempel er vi avhengig av hjelp fra kolleger i helse- og omsorgstjenesten til å kartlegge og rapportere brannrisiko hos den enkelte beboer, understreker Huse.

Det er VIB som står for opplæring av helsepersonell som jobber i «den spisse enden» og som har tilgang til utleieboliger hvor det bor personer som mottar helse- og omsorgstjenester fra kommunen. Opplæringen fra VIB omfatter forebyggende brannvern og hva man skal se etter ved kartlegging av risiko.

– Uten hjelp fra helsepersonell til å kartlegge

«Brannen var en alvorlig vekker for kommunen»

RUNE HUSE

← Øyvind Bang i VIB og Rune Huse i Horten kommune er opptatt av sikkerheten til utsatte grupper.

brannrisikoen hos leietakere som tilhører risikogruppene, er det vanskelig å vite hva som til enhver tid trengs av tiltak for å hindre brann i utleieboliger. Derfor er dette et svært viktig arbeid som må settes i system og videreføres, sier branninspektør Øyvind Bang ved forebyggende avdeling i VIB.

IVERKSATTE TILTAK. Blant tiltak som allerede er iverksatt og satt i system peker Huse på at varslingsrutiner for brannvernrunder i utleieboligene nå er lagt inn i kommunens elektroniske system for forvaltning, drift og vedlikehold (FDV). Videre er det installert komfyrvakt i alle boliger. Rutiner for systematisk oppfølging av batteriskift i røykvarslere samt årlig kontroll av håndslukkeapparater er også på plass. Det samme gjelder kontroll av brannvernutstyr hver tredje måned i forsterkede boliger. Dette er boliger bygget for å huse personer med lav boevne. Trygghetsalarmer og røykvarslere koblet til alarmsentral er et annet tiltak som er iverksatt, i samarbeid med VIB.

LOKAL FORSKRIFT. Horten kommune har gjort flere politiske vedtak som skal bidra til økt brann-

sikkerhet i kommunale utleieboliger. Blant annet er det vedtatt en lokal forskrift som åpner for branntilsyn i nærmere definerte bygninger eller områder som ikke omfattes av brann- og eksplosjonsvernlovens bestemmelser om særskilte brannobjekter. Det er også vedtatt en bolig sosial handlingsplan. Til denne hører systematiske rutiner for kategorisering av kommunens boliger basert på sikkerhetsnivået i boenheten.

– På samme måte er det etablert rutiner for kategorisering av leieboere på grunnlag av risikokartlegging og hvilke brannforebyggende tiltak de har behov for. Hensikten er at de som tildeler kommunale utleieboliger skal kunne plassere rett person i rett bolig, sier Huse.

For inneværende år har kommunen bevilget 2 millioner kroner til brannsikringstiltak i de kommunale utleieboligene. Et tilsvarende beløp er bevilget for 2022. Noen av pengene skal brukes til mobile vanntåkeanlegg i forsterkede boenheter og småhus.

– Vi har behov for flere egnede boliger i form av småhus. Derfor vil vi bygge fire nye boliger i denne kategorien inneværende år og like mange neste år, opplyser Huse.

→ Anwar Mahnin (t.h.) jobber som driftsleder hos Møller Eiendom. Her diskuterer han bygningssikkerhet med teknisk forvalter Ken Pedersen.

OPPTATT AV LEIETAKERNE

– Trygge arbeidsplasser for egne ansatte og våre mange leietakere er prioritert nummer en. Derfor er systematikk i sikkerhetsarbeidet en selvfølge for oss, sier teknisk forvalter Ken Pedersen i eiendomsselskapet Møller Eiendom.

TEKST STURLE HAGEN FOTO NORSK BRANNVERNFORENING

Møller Eiendom har en eiendomsportefølje verdt om lag 15 milliarder kroner i Norge, Sverige og Baltikum. Moderne, men også eldre kontorbygg utgjør størstedelen av porteføljen. I tillegg kommer lagerhaller og bygg som huser Møllers bilforretninger og bilverksteder i Norge. Selskapet med hovedkontor i Oslo har også nylig kjøpt bygget som huset gamle Deichmanske Hovedbibliotek i hovedstaden.

– Ved kjøp av eiendommer foretar vi alltid en grundig teknisk gjennomgang for å avdekke feil eller mangler ved bygningskonstruksjoner som kan være kritisk for sikkerheten. I tillegg går vi gjennom byggdokumentasjonen for å få kartlagt hvilke forutsetninger og begrensninger som gjelder for bruken av bygget. Vi går også gjennom avtaler som er inngått med byggets leietakere, sier Ken Pedersen i Møller Eiendom.

Han begynte som teknisk forvalter i selskapet i 2018, etter å ha jobbet noen år i Forsvarsbygg. Hos Møller Eiendom har han ansvar for å kvalitetssikre arbeid knyttet til forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) av eiendommene. Han har også det overordnede ansvaret for brannsikkerheten i bygningene.

ELEKTRONISK STØTTEVERKTØY. – Det er ikke alle eiendommene selskapet drifter selv. For noen av eiendommene er det inngått såkalte barehouse avtaler som innebærer at leietakerne selv er ansvarlige for drift og vedlikehold. I bygg der vi har driftsansvaret, er det ansatt egne driftsledere

som følger opp sikkerheten på kontinuerlig basis, forklarer Pedersen.

All FDV-dokumentasjon er systematisert og lagret elektronisk i støtteverktøyet FDV Web. Her registreres også skader på bygningskonstruksjoner samt feil eller mangler ved branntekniske installasjoner og utstyr som rapporteres inn, enten fra driftsleder eller leietakere i bygningen. Så snart et avvik er lukket registreres dette også i FDV Web.

– Selskapet er opptatt av å reagere raskt når vi får meldt inn avvik fra driftsledere eller representanter for leietakere. Avvik lukkes i prioritert rekkefølge ut fra alvorlighetsgrad. Ved å reagere hurtig på avviksmeldinger ønsker vi å vise leietakerne at sikkerheten deres er høyt prioritert fra vår side, poengterer Pedersen.

For å kunne ivareta brannsikkerheten i bygningene har selskapet utviklet sin egen elektroniske «Brannbok». Den er på 30 sider og inneholder brannteknisk informasjon som er spesifikk for den enkelte bygning. Brannboken beskriver blant annet hva som finnes av branntekniske installasjoner og utstyr i bygningen og hvilke krav som gjelder for service, kontroll og vedlikehold.

– For at også leietakerne skal kunne etterleve myndighetenes krav til systematisk sikkerhetsarbeid er det viktig at de gjør seg kjent med Brannboken og innholdet i denne, understreker Pedersen.

REVISJONSMØTER. En gang i året avholder han møter med leietakerne i bygningene Møller Eiendom har driftsansvar for. Møtene benyttes til å gjøre en

↑
Ken Pedersen

revisjon av sikkerhetsarbeidet i bygningen. Til revisjonen hører blant annet gjennomgang av organisasjonen med tilhørende instruksjoner og rutiner for å se at de dekker dagens situasjon. Revisjonen dekker også leietakers egenkontroller av elektro, håndslukkere, rømningsveier m.m. samt brannvernopplæring av ansatte. Det samme gjør holdningsskapende sesonginformasjon og risikoanalyse.

I tillegg til den årlige revisjonen av sikkerhetsarbeidet sammen med leietakerne, gjennomfører selskapet hvert femte år en grundig tilstandskontroll av bygningene med tilhørende branntekniske installasjoner.

– Til å gjennomføre disse kontrollene benytter vi eksterne ingeniører med byggfaglig og brannteknisk kompetanse, opplyser Pedersen.

ÅRLIG BRANNVERNNUKE. Som eier med ansvar for mange bygninger har Møller Eiendom valgt å samle flest mulig årskontroller med branntekniske

installasjoner som for eksempel sprinkler- og brannalarmanlegg innenfor en og samme uke.

– I forbindelse med årskontrollene arrangerer vi også en «brannvernuke» for leietakerne våre. Foruten evakueringsøvelser hvor leietakere må rømme gjennom byggets nødutganger, avholder vi slokkeøvelser der dette er praktisk mulig. På grunn av koronasituasjonen har disse aktivitetene dessverre vært satt på vent i halvannet år, forteller Pedersen.

Tanken bak den årlige brannvernukene med opplæring i brannvern er ifølge Pedersen å motivere leietakerne til å engasjere seg sterkere i sikkerhetsarbeidet.

– Møller Eiendom har valgt å involvere leietakerne direkte i sikkerhetsarbeidet gjennom praktiske øvelser, fremfor bare å liste opp hva selskapet krever av dem. Jeg føler meg trygg på at inkludering er nøkkelen til suksess dersom man ønsker å etablere en sterk og varig sikkerhetskultur, fremholder Pedersen.

«Jeg føler meg trygg på at inkludering er nøkkelen til suksess»

KEN PEDERSEN

SENDER ET VIKTIG SIGNAL

Brannvesenet i Sirdal opplever at systematisk sikkerhetsarbeid har bidratt til en bedre forståelse for hvordan ulike regelverk møter og bekrefter hverandre. – Mange trodde feilaktig dette ville innebære at det ble mye mer å holde styr på, sier brannsjef Roger Egeli.

TEKST CORNELIA KOPPANG HENRIKSEN FOTO PRIVAT

← Brannsjef Roger Egeli i Sirdal kommune opplever ofte at tilsynsobjektene ikke har en helhetlig oversikt.

↑
Roger Egeli
Eirik Gjesdal Seemann

Brannsjef i Sirdal kommune, Roger Egeli, mener at det at systematisk sikkerhetsarbeid er tatt inn i forskrift om brannforebygging sender et viktig signal til eier og bruker av byggverk. Ifølge paragraf 9 og 12 skal eier og bruker nå både forberede, planlegge, gjennomføre, evaluere og følge opp det brannforebyggende arbeidet systematisk.

– Det gir en klar forventning på en side, men veileder dem samtidig klart i retning av at de anbefales å tenke helhetlig for å sikre seg god oversikt over alle sine ansvarsområder, sier Egeli.

Egeli merket godt da forskriften var på vei at det ble nytt og skummelt for noen bygningseiere. For å hjelpe disse å se det samlede bildet, var samordnet tilsyn i landbruket et godt hjelpemiddel han kunne hente erfaringer fra. Her hadde det blitt satt sammen en gruppe fra Arbeidstilsynet, Mattilsynet, EL-tilsynet og brannvesenet etter en modell fra Rogaland brann og redning. Disse enhetene gjennomførte så tilsyn samtidig.

– Effekten av dette var god fordi det da ikke bare

ble tilsynsobjektet brannvesenet måtte prøve sine argumenter ovenfor. De andre tilsynsmyndighetene, som gjerne tilnærmet seg samme problem ut fra et annet lovverk, måtte også forstå og akseptere vår argumentasjon før dette eventuelt endte opp som et avvik, sier Egeli.

– Da kunne ikke avvik fra to eller flere tilsynsmyndigheter gå imot hverandre, det måtte også her være system og helhetlig tilnærming som bonden, i de aller fleste tilfeller, hadde meget god gevinst av og lærte mye av, legger han til.

– **IKKE NOE NYTT.** Rogaland brann og redning har ikke oppdaget de store endringene blant virksomhetene etter at systematisk sikkerhetsarbeid ble tatt med inn i forskriften i 2016. Selv om det er gått noen år, mener Eirik Gjesdal Seemann, som er fagansvarlig for tilsyn i Rogaland brann og redning, at det mulig fortsatt er litt for tidlig å se noe resultat.

– Det er veldig bra at det endelig er kommet inn i forskrift om brannforebygging, samtidig er dette noe vi i brannvesenet har jobbet med i mange år.

«Det er fortsatt mange som ikke ser systematikken hos lovgiveren»

ROGER EGELI

Systemtankegangen er heller ikke noe nytt hos virksomhetene, men vi kan ikke vise til noen statistikk som sier at det har hatt noen effekt der heller. Vi jobber hele tiden mot at alle skal jobbe systematisk, sier han.

– Når vi gjør tilsyn så sjekker vi om virksomhetene har egen revisjon på internkontroll og hvordan de jobber systematisk for å forbedre den. Hvis det dukker opp avvik, så spør vi om hvilket system de har for å ivareta lukking av avvikene. Dette blir alltid hovedfokus ved neste tilsyn for å se om ting faktisk er innarbeidet.

Seemann peker videre på at systemene i virksomhetene ofte er sårbare og avhengig av enkeltpersoner. Utskiftning av ansatte kan føre til at brannvesenet må begynne på nytt i predikeringen av systematikken.

– Hvis noen er veldig flinke og holder på med disse tingene for seg selv, så hjelper ikke det hvis den personen slutter. Det er det som er utfordringen vår, at systemer ofte er veldig personavhengig. Vi har en liten jobb foran oss der, å gjøre systemene mindre personavhengige, sier han.

VIKTIG MED HELHETSFORSTÅELSE. Egeli opplever ofte at tilsynsobjektene ikke har en helhetlig oversikt. Han mener at de i en travel hverdag ikke ser at mange regelverk følger hverandre tett, kan overlape hverandre og at flere tilsynsmyndigheter også eksempelvis legger interkontrollforskriften til grunn i arbeidet.

– Det er fortsatt mange som ikke ser systematikken hos lovgiveren, at det er en sammenheng mellom alle momentene tilsynsføreren vektlegger, før dette blir lagt frem og forklart for dem. De fleste blir da veldig fornøyd når de ser at dette er logisk og at de kan spare tid og resurser ved å arbeide smart, sier han.

– Det er viktig at de som skal gjennomføre tilsyn og veilede tilsynsobjekter har god helhetsforståelse selv. Det anbefales å sette seg godt inn i forskriftene og veiledningene. Får du anledning til å gjennomføre tilsyn sammen med andre tilsynsmyndigheter, kast deg frempå! Her får du virkelig sjekket om dine faste argumenter holder mål, når dette skal vurderes av andre som er minst like flinke som deg selv.

BRENNER FOR MANGFOLD

Bare 3,2 prosent av brannkonstablene i Norge er kvinner. Det er en andel styreleder Lill-Marit Overvik i Nettverk for kvinner i brann og redning jobber for å øke. – Det er godt å være flere i garderoben etter innsats, sier hun.

TEKST SISSEL FANTOFT FOTO OLE MARTIN WOLD

Lill-Marit Overvik ble ansatt som brannkonstabel i Trøndelag Brann- og redningstjeneste (TBRT) i 2010, og året etter deltok hun på en kvinnekongress i regi av Bergen brannvesen og Fagforbundet.

– Der fikk jeg tilbud om å delta i en faggruppe for kvinnelige brannkonstabler i Fagforbundet, hvor vi blant annet utarbeidet en handlingsplan for gravide røykdykkere. I 2017 ble Nettverk for kvinner i brann og redning (Kibr) stiftet som en uavhengig organisasjon, forteller hun.

Bakgrunnen var at Overvik fikk mange henvendelser fra kvinner som jobbet med beredskap, og andre som ønsket å jobbe innen brann- og redningsfeltet.

– Jeg så at det var behov for et informasjonsorgan, og arrangerte et nettverkstreff i Trondheim. Slike treff har vi jevnlig, selv om mye har foregått digitalt under pandemien, sier hun.

Kibr er en partipolitisk nøytral organisasjon som først og fremst skal være støttegruppe for kvinner ansatt i beredskap heltid eller deltid i brannvesen, flyplass, industri eller Forsvaret.

– Vi får spørsmål om alt mulig, fra vernebekledning som ikke passer til kultur og sjargong på arbeidsplassen. Hvis du er eneste kvinne blant kollegene har du ingen å spørre om typiske kvinnespørsmål, sier Overvik.

CODE ROLLEMODELLER. Også en del rekrutteringsansvarlige i ulike brannvesen henvender seg til Kibr for tips og råd om hvordan de kan øke kvinneandelen.

– Det kan gå på helt konkrete ting som utforming av utlysningsteksten, og hvordan de kan gjøre seg mer attraktive for kvinner. Vi har også god kontakt med DSB og Brannskolen, forteller Overvik.

En kvinneandel på drøyt tre prosent i en offentlig sektor som brannvesenet er ekstremt lav. Til sammenligning var kvinneandelen ved Politihøgskolen 50,2 prosent i 2019, og Politiet har satt et mål om 40 prosent kvinnelige ledere innen 2027. Andelen kvinnelige ansatte i Forsvaret var på 18,9 prosent i 2020.

– Både Politiet og Forsvaret har tidligere vært svært mannsdominert, men begge er statlige institusjoner hvor det har vært gjennomført harde tiltak for å endre utviklingen. Brannvesen er et kommunalt ansvarsområde hvor det ikke er gjort noe på politisk nivå for å øke kvinneandelen, fastslår Overvik.

I 2010 kom DSB-rapporten «De siste villmenn i en ellers temmet verden», hvor det blant annet står: «Mangfold er en ressurs i forhold til å utvikle brannvesenet som en moderne organisasjon tilpasset nye behov, krav og brukere. Erfaring tilsier at stor grad av mangfold i arbeidslivet har positiv innvirkning på resultatene som skal oppnås. Bred representativitet, også gjennom kompetanse, vil gi større legitimitet og aksept hos lokalbefolkningen.»

– Uten input utenfra blir kulturen på en arbeidsplass preget av innavl. Det finnes god dekning fra forskning på at et mangfoldig arbeidsmiljø bidrar til trivsel og positive resultater, sier Overvik.

Rollemodeller å se opp til er også viktig →

LILL-MARIT OVERVIK

> Alder 41

> **Stilling** Brannkonstabel i Trøndelag Brann- og redningstjeneste/nøddalar-moperatør i Midt-Norge 110-sentral. Styreleder i Nettverk for kvinner i brann og redning.

> **Bakgrunn** Jobb innen psykiatrien. Ansatt som brannkonstabel i Trøndelag Brann- og redningstjeneste siden 2010. Holder i tillegg kurs i brannvern og førstehjelp.

Trygg hjemme-koordinator Anniken Lie er en av Lill-Marit Overviks kvinnelige kolleger i TBRT. I beredskapsavdelingen i TBRT er sju av 120 heltidsansatte kvinner.

→ for jenter som kanskje en dag velger å bli brannkonstabler.

– Kvinnelige brannkonstabler i barne-tv-serier, som Penny i «Brannmann Sam» og Anniken i «Brannbamsen Bjørnis», er gode rollemodeller for de minste, poengterer hun.

GÅR GLIPP AV GARDEROBEPRATEN. Tiltak for å øke kvinneandelen i landets brannvesen koster, både økonomisk og i form av tid og energi.

– Dessuten vil endring alltid møte en viss motstand. Utfordringen er todelt: På den ene siden trenger vi økt rekruttering, men samtidig må vi også jobbe hardere for å beholde kvinner som allerede er ansatt innen brann- og redningstjenesten, presiserer Overvik.

Ifølge en svensk rapport arbeider hele 40 prosent av kvinnene som har tatt SMO-utdanningen (Brannskolen i Sverige) ikke i brannvesen. Hovedårsaker er trakassering og diskriminering i form av forbigåelse ved ansettelse i lederstillinger.

– Det er tøft å være den eneste av sitt kjønn på arbeidsplassen – det samme gjelder menn i kvinnedominerte yrker. For brannkonstabler er garderobepraten som foregår etter innsats eller trening ekstremt viktig. Selv om vi har en god og formell debriefing, så er det godt med den avslappende og

uformelle garderobepraten, og hvis man er alene i kvinnegarderoben går man glipp av det. Derfor er det viktig at de som fordeler vakter i brannvesenet sørger for at kvinner jobber på samme stasjon og lag hvis mulig, sier hun.

Det handler rett og slett om identitet, felles forståelse og å skape gode arenaer for alle mannskaper.

– Ikke alle kvinner som jobber sammen blir bestevenninner, men det er godt å være flere likevel. Jeg var selv eneste kvinne på mitt lag i mange år og trivdes for så vidt godt med det. Da jeg fikk en kvinnelig kollega innså jeg imidlertid at det var noe jeg virkelig hadde savnet. Ovenfor henne kunne jeg få utløp for frustrasjon og usikkerhet, og vise en annen form for sårbarhet, enn ovenfor resten av laget. Jeg gikk fra å ha det bra på jobb til å ha det ekstremt bra, sier hun.

BRØLTE AV GLEDE. At Lill-Marit Overvik skulle bli brannkonstabel hadde aldri streift henne. Hun jobbet i psykiatrien parallelt som hun utdannet seg til vernepleier. I tillegg drev hun et treningssenter sammen med ektemannen Allan.

– Ei venninne av Allan jobbet som brannkonstabel, og en dag ringte hun og oppfordret meg til å søke. Hun hadde fått ansvar for å forsøke å øke kvinneandelen i TBRT, og gikk ganske aggressivt til verks ved å ta direkte kontakt med kandidater hun tenkte var aktuelle, forteller hun.

Overvik svarte først nei, men bestemte seg for å ta imot utfordringen med å gjennomføre den fysiske opptaksprøven.

– I forkant ble jeg invitert til en kvinnekveld på brannstasjonen, og det var en fin opplevelse som fjernet mye usikkerhet, sier hun.

På selve opptaksdagen ga Overvik alt i testene innen utholdenhet, styrke, klaustrofobi, høyde, svømming og praktiske oppgaver.

«Det er tøft å være den eneste av sitt kjønn på arbeidsplassen»

LILL-MARIT OVERVIK

← I TBRT må man jobbe en periode i en annen avdeling for å kvalifisere til å søke opprykk. Derfor jobber Lill-Marit Overvik nå som nødalarmoperatør i Midt-Norge 110-sentral.

← Lill-Marit Overvik har vært ansatt i TBRT siden hun var ferdig utdannet brannkonstabel i 2010. De første årene var hun eneste kvinne på sitt lag. Foto: Mari Vold/TBRT

«Ikke alle kvinner som jobber sammen blir bestevenninner, men det er godt å være flere likevel.»

LILL-MARIT OVERVIK

→ – Underveis tenkte jeg at dette var kjempe-spennende, og noe jeg definitivt kunne tenke meg å jobbe med. Jeg ble helt frelst i løpet av de to dagene, forteller hun.

Da hun fikk telefon med tilbud om jobb brølte Lill-Marit Overvik av glede.

– Da falt liksom alle bitene på plass, og jeg kjente at jeg hadde funnet yrket mitt. Det var en ekstremt god følelse, minnes hun.

I dag jobber Lill-Marit Overvik som nødalarm-operatør i Midt-Norge 110-sentral.

– TBRT praktiserer en rotasjonsordning hvor man i løpet av karrieren må jobbe to-tre år i en annen avdeling for å kvalifisere til å søke opprykk. Det er en ordning jeg gjerne vil fremsnakke, fordi det gir perspektiv og dybdeforståelse for brann- og redningstjenesten og egen organisasjon, og samtidig en mental pause fra å være i beredskap, sier hun.

Parallelt tar Overvik en bachelor i internasjonal beredskap ved UiT Norges arktiske universitet.

– Det er et samlingsbasert studium som er veldig relevant for faget i sin helhet. Det er lagt til rette for folk som jobber turnus, og er fullt mulig å gjennomføre ved siden av jobben som brannkonstabel. Jeg vil varmt anbefale studiet til andre, sier hun.

TØFF MAMMA. Lill-Marit Overviks ektemann Allan hadde tre døtre fra før da de møttes, mens hun hadde

datteren Thea. Sammen har de sønnen Varg (9).

– I dag er de fire jentene voksne, så nå er det bare minstemann som bor hjemme. I tillegg har vi Grand danoisen Jølle på ett år, og katten Pusemor. Vi er en aktiv familie som er glad i å være på tur. Allan jobber fortsatt som trener, og er i tillegg miljøarbeider på en rusinstitusjon, så vi jobber turnus begge to. Med god planlegging får vi likevel hverdagen til å gå opp, sier Overvik.

Jobben som brannkonstabel er annerledes enn de fleste andre yrker, og en forståelsesfull partner er god støtte etter en tøff vakt.

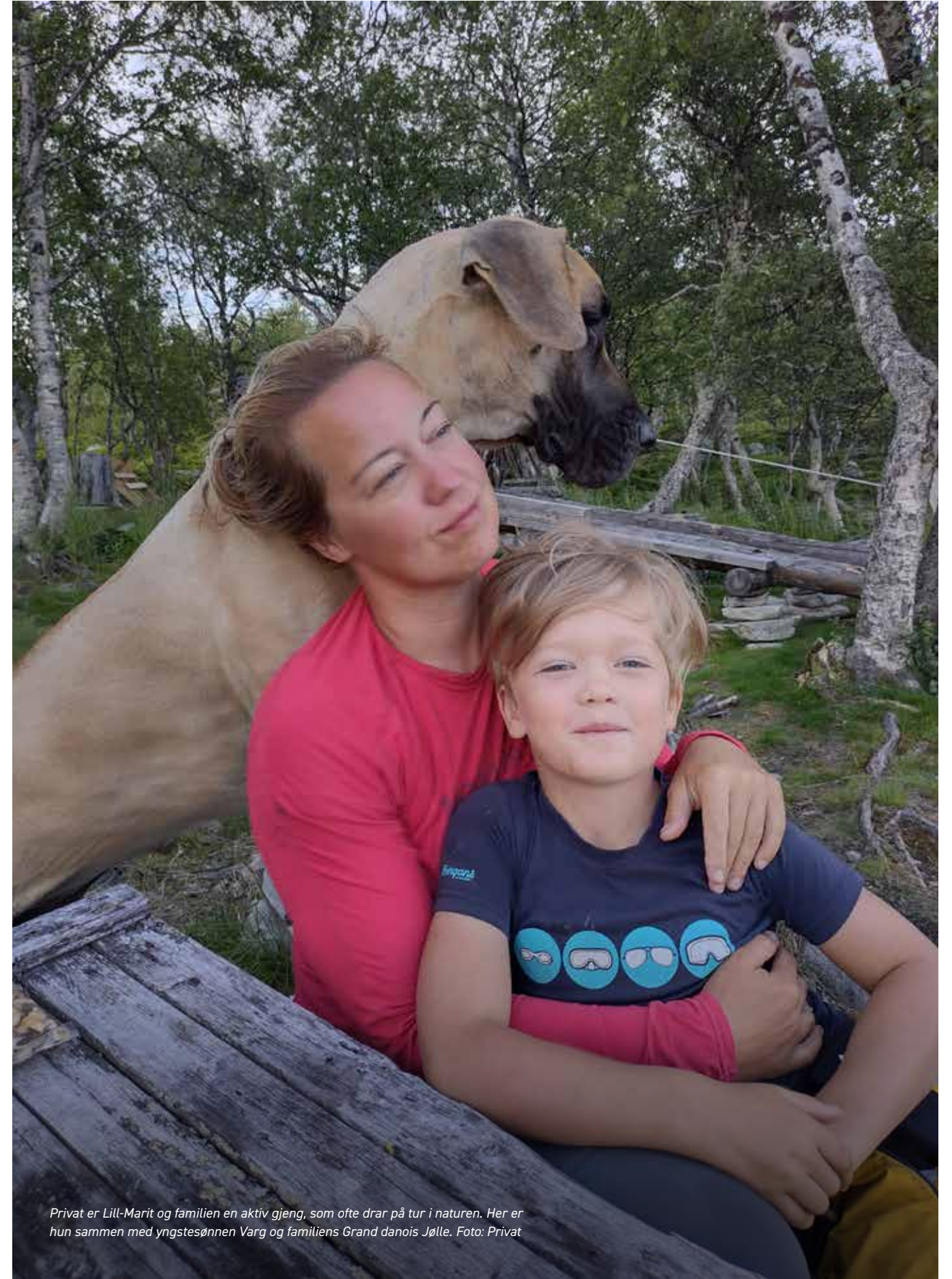
– Jeg kan jobbe lange dager og komme hjem full av sterke inntrykk og mentalt utkjørt. Psykolog Per Isdal råder folk i yrker med stor psykisk belastning til å ha leirbål, altså at man setter seg ned og prater sammen også om de vanskelige tingene. Jeg er heldig som har en partner som gir meg all den omsorgen jeg trenger, legger hun til.

Datteren Thea var stolt av å ha en mamma som var brannkonstabel i oppveksten.

– I barnehagen kunne hun si til andre barn at «mammaen min er tøffere enn pappaen din!» Da Varg var liten ble alle ansatte i TBRT sine familier invitert til en samling på stasjonen. Varg lurte veldig på hvorfor jeg var den eneste av damene som hadde på uniform – han trodde at det kun var kvinner som jobbet der, ler hun.

17. mai hvert år tar Lill-Marit på seg uniformen og går i folkeetoget i Trondheim.

– Jeg er opptatt av å vise frem det mangfoldet vi til enhver tid har. Det hender at jeg overhører foreldre som peker meg ut til døtrene sine og sier «Se, der går en kvinnelig brannmann!» Da tenker jeg: «Er det virkelig nødvendig å påpeke det?» Da er det bedre å si til unge jenter at de kan bli akkurat hva de vil!

Privat er Lill-Marit og familien en aktiv gjeng, som ofte drar på tur i naturen. Her er hun sammen med yngstesønnen Varg og familiens Grand danois Jølle. Foto: Privat

← Krimteknikere til stede ved boligblokken i Arna ble skadd i en brann natt til lørdag 7. august i år.

ANALYSERER LONE-BRANNEN

Fire Research and Innovation Centre (FRIC) er i gang med å analysere storbrannen på Lone i Bergen som inntraff natt til 7. august i år. Brannen gjorde at et kommunalt leilighetsbygg med 24 boenheter fordelt på fire etasjer brant ned i rekordfart.

TEKST STURLE HAGEN FOTO BERGEN FOTO OG MEDIA / NTB

V i er i ferd med å gjennomgå fakta-informasjon og dokumenter som er nødvendig for å kunne analysere brannen i boligblokken. Det gjelder blant annet brannkonsept og andre sentrale dokumenter i byggesaken, sier prosjektleder Edvard Aamodt.

I arbeidet med Lone-brannen, som er en del av FRIC-prosjektet 1.2 Læring fra branner, leder han et team på seks fagpersoner fra FRIC-partnerne NTNU, Multiconsult, Gassco og Trøndelag brann- og redningstjeneste (TRBT). Høgskulen på Vestlandet (HVL) er også koplet inn i prosjektet. Selv jobber prosjektlederen til daglig i RISE Fire Research.

– I tillegg til byggesaksdokumenter, vil evalueringsrapporten fra Bergen brannvesen sammen med politiets brannetterforskningsrapport danne et viktig grunnlag for det videre arbeidet, understreker Aamodt.

HASTIGHET OG SPREDNING. Hensikten med analysearbeidet er å finne årsaker til den raske brannutviklingen og hvorfor brannen fikk det omfanget den gjorde. Om det er noe å lære av at samtlige beboere kom seg ut uskadd i forbindelse med evakueringen vil også bli undersøkt.

– Som en del av analysearbeidet vil vi gjennomføre intervjuer med personer som kan kaste lys over hendelsesforløpet. Vi ser også på mulighetene for å gjennomføre brannsimuleringer og branntester med utgangspunkt i valg av materialer for bygget, opplyser Aamodt.

Han håper å ha fullført analysen av Lone-brannen i løpet av inneværende år, men holder likevel muligheten åpen for at prosjektet kan vare inn i 2022.

MANGLER SVAR. Bergen brannvesen har gjort sin egen evaluering etter brannen i boligblokken på Lone i bydelen Arna. Evalueringsrapporten var

↑
Edvard Aamodt
Janicke Larsen

ennå ikke ferdigstilt da redaksjonen for utgave 5 av Brann & Sikkerhet ble avsluttet 21. oktober i år. På et webinar i regi av FRIC samme dag, opplyste avdelingsleder Janicke Larsen i Bergen brannvesen at de på dette tidspunktet ikke kunne fastslå hvor brannen startet og hvorfor den spredte seg så hurtig. Brannvesenet antar imidlertid at brannen kan ha startet i første etasje på balkongssiden av den fire etasjer høye boligblokken.

– Det vi vet med sikkerhet er at brannen spredte seg uhyggelig raskt. Det gikk ikke mer enn 13 minutter fra brannvesenet ble varslet til brannen hadde spredt seg til hele fasaden på balkongssiden av bygget, opplyser Larsen til Brann & Sikkerhet.

BALKONGER I TREMATERIALE. Hun peker på at skogbrannindeksen viste høy faregrad og at det var sterk vind i Bergensområdet på branntidspunktet. Det er også branntekniske forhold ved balkongene som kan ha bidratt til den hurtige brannspredningen. Rekkverk, vegger og tak på balkongene besto av treverk. Balkongene var likevel ikke sprinklet.

– Hadde balkongene vært utstyrt med sprinkleranlegg ville det sannsynligvis bidratt til å forsinke brannutviklingen. Det hadde trolig også gitt brannvesenets innsatsstyrke en mulighet til å berge boligblokken fra totalskade, sier Larsen.

I likhet med mange andre i det brannfaglige miljøet håper hun at politiet vil kunne gi flere svar når brannetterforskerne ved Bergen politikammer er ferdig med sin rapport.

VASKEMASKINER FOR BRANNTØY

Fokus på helse

Designet for å tilby det høyeste nivået av hygiene

E. CHRISTIANSEN AS
Vaskemaskiner • Sykehusutstyr • Storkjøkkenmaskiner

Skolmar 26, 3232 Sandefjord

Telefon: 33 48 57 70

www.christiansen.no

DELER KUNNSKAP OG ERFARINGER

Samarbeid på tvers av kommunale tjenester er et viktig brannforebyggende tiltak for sårbare grupper. Et treårig prosjekt støtter opp under den nasjonale satsingen «Livsviktig», og har holdt hjulene i gang til tross for pandemien.

TEKST SISSEL FANTOFT FOTO SKADEFOREBYGGENDE FORUM

Tre av fire som omkommer i brann i Norge tilhører en risikoutsatt gruppe. De risikoutsatte gruppene består av mennesker som av ulike årsaker har større sannsynlighet for å forårsake brann eller begrenset evne til å forebygge, oppdage, varsle eller slokke brann og redde seg selv. Den nasjonale satsningen «Livsviktig» skal bidra til bedre brannsikkerhet for disse gruppene. Ava Sadeghi og Anja Kristin Kleiven er nasjonale pådrivere i et prosjekt som er en del av satsingen. Prosjektet startet høsten 2019 og avsluttes våren 2022. De har bakgrunn fra helse- og omsorgstjenesten og brann- og redningsvesenet. Begge er ansatt i Skadeforebyggende forum (Skafor), en uavhengig, ideell medlemsorganisasjon og en nasjonal møteplass for aktører som er opptatt av å redusere antall ulykker som fører til personskade.

– Siden vi jobber i Skafor står vi litt friere enn om vi hadde vært ansatt i en kommunal eller statlig virksomhet. Vi har erfaring med forebygging av hjem- og fritidsulykker som vi drar nytte av inn i dette prosjektet, samtidig som vi benytter oss av Skafors nettverk og arbeidsmetoder, forteller Kleiven.

DIGITAL KONTAKT. Skafor er en brobygger som samler og deler kunnskap på tvers av offentlige, private og frivillige virksomheter og organisasjoner.

– Det er en verden som kanskje er litt ukjent for mange brannvesen, og som vi bygger videre på i prosjektet, sier Kleiven.

– Vår rolle er å hjelpe kommuner som ønsker å etablere samarbeid eller forbedre eksisterende arbeid med systematisk brannsikkerhetsarbeid i kommunen. Opprinnelig hadde vi planlagt å bruke

2020 på å gjøre prosjektet kjent i kommunene, og hadde satt opp et tett program med seminarer og samlinger. På grunn av pandemien har det meste foregått digitalt siden mars i fjor, forteller Sadeghi.

I stedet for samlinger har duoen drevet oppsøkende virksomhet for å få kontakt med relevante personer i kommunene.

– Helsevesenet har forståelig nok vært spesielt krevende å få kontakt med, siden mange som jobber der har hatt hendene fulle med koronahåndteringen. I stedet har vi brukt ressurser på å etablere kontakt med brannvesen og andre kommunale tjenesteytere, som for eksempel kommunal eiendom, sier hun.

Siden det har vært vanskelig å reise rundt, har kontakten foregått digitalt.

– Vi har henvendt oss til et stort antall kommuner, mange flere enn vi ville rukket hvis vi skulle besøkt dem fysisk. Geografisk spredning er viktig i prosjektet, fordi det er stor variasjon i størrelse og befolkningstall. Dermed får vi delt erfaringer som alle kommuner kan kjenne seg igjen i, sier Sadeghi.

CODE TILBAKEMELDINGER. En sentral målsetting for prosjektet er å sette kommunene i kontakt med hverandre.

– Dermed kan de bygge et nettverk uten oss som bindeledd. Det er bare et knapt år igjen av prosjektet, så det er viktig at de relasjonene som etableres kan leve videre. Spesielt innen brannområdet er miljøet lite, ofte er det én person i brannvesenet som jobber særlig opp mot risikoutsatte grupper, og brannforebygging for disse, sier Kleiven.

I februar ble om lag 40 ansatte i ulike brannvesen invitert til en kaffeprat på Teams. Siden har det blir åtte slike uformelle, digitale samlinger.

→ Anja Kristin Kleiven og Ava Sadeghi er nasjonale pådrivere i et prosjekt som er en del av den nasjonale satsingen «Livsviktig».

«Det er en verden som kanskje er litt ukjent for mange brannvesen»

ANJA KRISTIN KLEIVEN

– På de siste deltok rundt 100 personer som jobber innen brann, helse og eiendom i kommunene. Vi setter opp et tema for hver kaffeprat, sender invitasjon til brannvesenet og oppfordrer dem til å videresende invitasjonen til andre som kan være interessert, sier hun.

– Dette er et lavterskeltilbud som vi får svært gode tilbakemeldinger på. Vår rolle er å etablere en uformell møteplass for erfaringsdeling og kunnskapsutveksling som kan leve videre også etter at prosjektet er avsluttet. Utfordringene er gjerne de samme, og handler mye om hvordan man skal organisere og prioritere i arbeidet opp mot utsatte grupper, legger Sadeghi til.

Kleiven og Sadeghi skal holde innlegg på flere konferanser og seminarer i de månedene som gjenstår av prosjektet.

– Vi laget en årsrapport for 2020, og skal levere en enda mer detaljert sluttrapport når prosjektet er ferdig. Den håper vi vil leve videre, og brukes som en ressurs for erfaringsdeling på tvers av kommuner, sier hun.

↑ De nasjonale pådriverne er aktive på flere plattformer, og deltar på en rekke konferanser, seminarer og samlinger. Her er Anja Kristin Kleiven på besøk hos Fredrikstad kommune.

FAKTA OM «LIVSVIKTIG»

- En kampanje og nasjonal satsning fra Helsedirektoratet og DSB som skal bidra til å forebygge brann hos risikoutsatte grupper.
- Skadeforebyggende forum, DSB og Helsedirektoratet samarbeider om et treårig prosjekt hvor to nasjonale pådrivere følger opp, veileder og motiverer kommuner til å etablere tverrfaglig samarbeid om brannsikkerhet for risikoutsatte grupper.
- Prosjektperioden varer fra 2019 til 2022.
- De nasjonale pådriverne skal:**
 - formidle kunnskap om risikofaktorer og forebygging.
 - motivere til økt samarbeid mellom brannvesenet og helse og omsorg i kommunene.
 - bygge nettverk, arrangere konferanser og bidra til å etablere lokale møtearenaer.
 - identifisere gode eksempler og spre disse til andre kommuner.
 - samle erfaringer og gode løsninger som kan brukes videre.

TRYGGERE HJEMME

Frivillighetssentralens brannvernteam i Lunner og Gran besøker eldre og sårbare grupper med informasjon og praktisk hjelp til brannvern i hjemmet. – Dette er både hyggelig, viktig og lærerikt, sier Anne Synnøve Aasby Orvang (82).

TEKST SISSEL FANTOFT FOTO ANNE ELISABETH NÆSS

Lunner-Gran brann og redning på Hadeland fikk i 2018 midler fra Gjensidigestiftelsen til en ettårig prosjektstilling rettet mot brannforebygging i sårbare grupper. Bjørg Lomsdalen Næss fikk jobben, og har siden blitt fast ansatt som branninspektør og leder for prosjektet «Trygt hjem for alle».

– De fleste som omkommer i brann i Norge bor hjemme og tilhører risikoutsatte grupper. Frivillighetssentralens brannvernteam er det første i sitt slag i Norge, og et samarbeid mellom Frivillighetssentralene i Gran og Lunner kommuner og Gran-Lunner brann og redning, forteller hun.

Sammen med Frivillighetssentralen klekket Næss ut ideer om hvordan brannsikkerheten hos eldre og andre utsatte grupper kan bedres. Da dukket ideen om Frivillighetens brannvernteam opp. Prosjektet har fått støtte fra statsforvalteren i Innlandet.

En kartlegging hos alle hjemmeboende med hjemmetjenester viste at en fjerdedel ikke hadde godt nok brannvern hjemme.

– Stadig flere eldre bor lenger hjemme, og i vårt område bor mange grisevilt og i eldre trehus. Vi har hatt et godt samarbeid med Frivillighetssentralen i mange år, og blant annet arrangert populære kaffeslabberas for eldre på brannsta-

sjonen. Derfor var det naturlig å utvide samarbeidet gjennom å etablere Frivillighetssentralens brannvernteam, sier brannsjef Sturla Bråten.

TID TIL EN PRAT. Frivillige som var interessert i å delta i prosjektet ble invitert på brannvernkurs på brannstasjonen. Der deltok de i slokkeøvelser og fikk relevant informasjon om brannvern og om kommunikasjon. Helse- og omsorgstjenesten i kommunene, Frivillighetssentralen og lokale medier informerer om tilbudet slik at de som ønsker besøk kan ta kontakt.

– De frivillige reiser ut to og to, og har med kaffe på termos og noe godt å bite i. For mange betyr det mye å få besøk av noen som har tid til å sitte ned og prate og drikke kaffe, sier hun.

Varig Hadeland Forsikring har donert pallevis med utstyr som brannslukningsapparater, røykvarslere og komfyrvakter til prosjektet.

– De frivillige har med seg utstyret når de kommer på besøk, og hjelper til med å montere det, forteller Næss.

GRATIS UTSTYR. Anne Synnøve Aasby Orvang bor i en leilighet sentralt i Gran. Hun har alltid vært bevisst på brannvern, men ønsket likevel besøk →

↑ Anne Synnøve Aasby Orvang er glad for å få besøk av de frivillige Ragnhild Sagadalen og Olav Nordli. – Jeg vil gjerne få informasjon om hvilke tiltak jeg bør ha her hjemme, sier hun.

Frivillig brannvernteam sjekker alltid røykvarslerne når de er på besøk, og skifter batteri om nødvendig. Planen er at de skal komme én gang i året.

«Jeg er fryktelig redd for varme, og bruker for eksempel aldri levende lys»

ANNE SYNØVE AASBY ORVANG

→ av brannvernteamet.

– Jeg vil gjerne få informasjon om hvilke tiltak jeg bør ha her hjemme. Jeg er fryktelig redd for varme, og bruker for eksempel aldri levende lys, men kjøper i stedet batteridrevne kubbelys, forteller hun.

En gang for mange år siden glemte hun en kjele med havregrøt på komfyren, og kom hjem til en røyklagt leilighet.

– Det var en skremmende opplevelse, og etter det har jeg aldri skrudd kokeplatene på full styrke, sier hun.

En undersøkelse gjennomført av hjemmetjenesten viste at 60 prosent av deres brukere ikke hadde komfyrvakt.

– Det er helt fantastisk at vi har utstyr vi kan dele ut gratis, og samtidig hjelpe til med å montere. Våre frivillige kan også bidra med å hente nye brannsløkkingsapparater, skifte batterier i røykvarslere og dele ut røykeforklær og brannhemmende sengetøy til dem som røyker hjemme, forteller leder Marianne Orvang i Gran Frivillighetssentral.

Hjemmetjenesten rapporterte for eksempel om besøk hos en eldre mann hvor det var svimerker etter sneiper både her og der.

– Han var så fornøyd med røykeforkleet sitt at han har det på hele tiden, sier hun.

Engasjementet blant de frivillige er stort, og mange ønsker å bidra i prosjektet.

– De stiller opp og ønsker å delta i den viktige dugnaden om å gjøre det trygt i bygda. Flere er nyslåtte pensjonister som har lyst til å bruke tiden på noe meningsfullt, sier hun.

NYTT I NORGE. I leiligheten til Anne Synøve Assby Orvang er det ikke montert komfyrvakt, men det ordnes raskt når de frivillige Ragnhild Sagadalen og Olav Nordli kommer på besøk.

– Vi sjekker også at rømningsveiene er frie, at brannsløkkingsapparatet ikke har gått ut på dato, og skifter batterier i røykvarslerne. Etter hvert →

↑ Marianne Orvang (t.h.) er leder av Gran Frivillighetssentral, og forteller om et stort engasjement blant de frivillige for å være med i prosjektet.

← Anne Synnøve Aasby Orvang får på plass både sløkkespray, komfyrvakt og brannteppe under besøket.

«Det er hyggelig å dra rundt i bygda og prate med de eldre»

RAGNHILD SAGADALEN

→ besøk skriver vi en logg hvor vi noterer hva som er gjort. Den henges opp i leiligheten slik at neste brannvernteam som kommer kan følge opp, forteller Nordli.

Planen er at brannvernteamet skal komme på årlige besøk, og oftere ved behov.

– Det er hyggelig å dra rundt i bygda og prate med de eldre. De setter stor pris på at vi kommer og har tid til å sette oss ned en stund. Samtidig lærer jeg mye om brannvern selv også, sier Sagadalen.

De frivillige har også med seg en enkel brosjyre om brannvern i hjemmet som de deler ut.

– Hensikten med prosjektet er både å øke livskvaliteten til de eldre gjennom et sosialt og hyggelig besøk, samtidig som de eldre får et tryggere hjem. De frivillige gjør en enestående jobb, sier Bjørg Lomsdalen Næss.

Flere andre Frivillighetssentraler rundt omkring i Norge har vist interesse for prosjektet.

– Vi har også fortalt statsforvalteren i Innlandet om prosjektet, og de har presentert det for alle ordførerne i fylket. Dette er helt nytt i Norge, og vi håper at det vil spre seg til flere steder, sier brannsjef Sturla Bråten.

↓ Branninspektør Bjørg Lomsdalen Næss leder prosjektet «Trygt hjem for alle» i Lunner-Gran brann og redning. Sammen med brannsjef Sturla Bråten står hun bak Frivillig brannvernteamteam, i samarbeid med frivillighetssentralene i Lunner og Gran kommuner.

BRANNFØREBYGGENDE KURS

Norsk brannvernforening tilbyr et stort utvalg av brannforebyggende kurs:

- oppgradering og risikoanalyse av eksisterende byggverk
- grunnleggende brannvern og førstehjelp
- beredskap og øvelsesplanlegging
- evakueringsansvarlig
- brannvernleder I
- risikoanalyse

Les mer og finn ditt kurs på
www.brannvernforeningen.no

LÆRING FRA BRANNER

Det å gjøre Norge mer brannsikkert er mangfoldig, og læring fra tidligere branner er en nøkkel for å unngå tilsvarende hendelser i fremtiden. Likevel blir ikke alle branner i Norge etterforsket eller evaluert, noe som gir en stor andel branner med ukjent årsak i brannstatistikken. Læring fra branner krever systematisk arbeid, samarbeid mellom mange ulike aktører, og har vist seg å by på mange utfordringer.

TEKST EDVARD AAMODT (M.SC. VED RISE FIRE RESEARCH) OG ANNE STEEN-HANSEN (SJEFFORSKER VED RISE FIRE RESEARCH)
FOTO ANNE STEEN-HANSEN

I DISSE DAGER JOBBER FRIC (Fire Research and Innovation Centre) med å finne ut av hvordan ulike fagmiljøer i Norge lærer av branner. Det er gjennomført intervjuer med aktører fra hele brann-Norge for å kartlegge hva som hindrer og hva som fremmer læring etter branner. Prosjektet fokuserer også på mulige løsninger og veien videre, og det er gjort mange funn som belyser utfordringer som kan være med på å forklare hvorfor ikke alle branner i Norge blir etterforsket eller evaluert.

Politiet, brannvesenet, private brannetterforskere, forsikring og myndigheter har ulike roller og mandater innenfor analyser av branner. Informasjonsflyten mellom aktørene blir påvirket av dette, og selv innenfor brannvesenet er det stort potensial til forbedring av samarbeidet mellom beredskap og forebyggende avdeling. Formalisering av samarbeid mellom aktører, som for eksempel politi og brannvesen, er en løsning som har vist seg å fungere bra. Uten slik formalisering er det ofte personlige relasjoner som bestemmer om et samarbeid eksisterer eller fungerer i et distrikt.

Det er viktig å fokusere på hva som fungerer bra, og å lære av andres positive erfaringer. Utover godt samarbeid med andre aktører, har for eksempel bruk av hjelmkameraer vist seg å gi godt grunnlag for erfaringsoverføring fra en innsats.

Flere branner er analysert, gransket eller eva-

luert, og kunnskapen foreligger i form av rapporter. Disse rapportene kan være mer eller mindre utilgjengelige, selv om de er klassifisert som åpen informasjon. I disse dager jobbes det med å utvikle databasen «Ulme» i regi av Brannvernforeningen, der informasjon fra analyserte branner blir samlet og systematisert. Informasjonen i databasen vil omfatte mer enn bare brannårsaken, blant annet hva som førte til at en brann utviklet seg slik som den gjorde. Ulme kommer til å bli et veldig nyttig verktøy som vil bidra til økt læring fra branner, for eksempel med hensyn til hvilke tiltak som virket og hvilke som ikke virket. Brannen i BASA-huset i 2015 er et eksempel på en hendelse der evalueringen førte til flere læringspunkter.

Brannen i BASA-Huset. Brannen i BASA-huset i Tønsberg, 23. juli 2015, ble evaluert av RISE Fire Research på oppdrag fra DSB og DiBK. BASA-huset var en industribygning på over 14.000 kvadratmeter. I bygningen var det om lag 70 ulike bedrifter, og i tillegg var det storstilt utleie av lagerlokaler. Brannen startet midt på dagen, og spredte seg raskt. Den ble meldt under kontroll sent på kvelden, men etterslokking pågikk til langt utpå neste dag.

Evalueringen pekte på en rekke tekniske avvik fra forskriftskrav; som mangelfullt vedlikehold på sprinkleranlegg og svekkelser i brannskillende

«Det er viktig å fokusere på hva som fungerer bra, og å lære av andres positive erfaringer»

← Slik så BASA-huset ut etter brannen.

konstruksjonsdeler. Det ble også funnet svakheter med hensyn til organisatoriske tiltak - det var for eksempel ingen planer for opplæring av personell og brannøvelser. Det var heller ikke gjennomført kompenserende tiltak når sprinkleranlegget var ute av drift på grunn av vedlikehold. Brannvesenet hadde ikke gjennomført tilsyn på mange år, til tross for at bygningen fremdeles stod på listen deres over særskilte brannobjekter. Evalueringsrapporten anbefalte at DSB burde utarbeide informasjonsmateriell rettet mot bygningseiere med oversikt over hvilke regler og forskrifter man må forholde seg til med hensyn til brannsikkerhet og brannforebyggende arbeid. I 2017 utga DSB veiledningen «Systematisk sikkerhetsarbeid for bygningseiere» som et nyttig verktøy for bygningseiere.

Undersøkelse av brannen i Lone, Bergen. FRIC har nå startet en evaluering av storbrannen i et kommunalt bygg for rusmisbrukere på Lone i Bergen 7. august 2021. Denne brannen er særskilt interessant å undersøke, ikke bare fordi den hadde en uventet rask og voldsom brannspredning, men

RISE FIRE RESEARCH

- Norges branntekniske kompetansesenter
- Grunnlagt i 1934, og har i over 85 år jobbet for økt brannsikkerhet i samfunnet
- En uavhengig innovasjonspartner for norsk næringsliv og myndigheter
- Vertsinstitusjon for FRIC (Fire Research and Innovation Centre) – et forskningssamarbeid med SINTEF, NTNU og brukerpartnere
- Utfører brannforskning og standardisert branntesting
- Eid av RISE – (Research Institute of Sweden (70 prosent) og SINTEF (30 prosent))

også fordi alle beboerne i bygningen kom seg ut og i sikkerhet. Denne hendelsen har potensiale til å gi gode læringspunkter for brannsikkerhetsarbeidet i Norge.

Flere branner må evalueres som grunnlag for læring. Evaluering av branner er brannfagets casestudier. For å øke brannsikkerhetsnivået er det nødvendig å lære av historien, for å gjøre mer av det som fungerer godt, og mindre av det som svekker brannsikkerheten. Eksempelvis presenterte Brennaktuelt.no 17. februar at kun 21 % av alle reelle boligbranner i Norge i 2020 er innrapportert med brannårsak. Dette er for dårlig, og gir ikke grunnlag for mye læring. Flere branner må etterforskes og evalueres, og informasjonen fra disse analysene må være lett tilgjengelig for ulike målgrupper i samfunnet. Kunnskapen må implementeres ved revisjoner av regelverk, og i det praktiske brannsikkerhetsarbeidet til de ulike aktørene.

Rapport blir publisert på fric.no/publikasjoner i løpet av 2021.

Leverandørguiden

BRANN & SIKKERHET

Norges største blad innen brann og sikkerhet

KATEGORIER

- Adgangskontroll
- Alarmoverføring
- Batterier
- Bekledning
- Brannalarmanlegg
- Brannbørster/Porter
- Brannbeskyttelse av stål
- Branndokumentasjon
- Brann- og redingsutstyr
- Brann- og røykspjeld
- Brann- og røykventilasjon
- Brann- og røykgardiner
- Brannsikring, passiv
- Brannskillevegger
- Brannsløkkeanlegg
- Brannslukkere
- Brannslukkemateriell
- Brannstøvler
- Brannteknisk rådgivning
- Branntepper
- Brannetting
- Branntromler
- Brannventilasjon
- Brannvernmateriall
- Brannvernoppfølging
- Brannøvelse
- Detektor røyk/varme
- Dørlukkere
- Evakueringsutstyr
- Elsikkerhet
- Grossister
- Innbruddsalarmanlegg
- ITV/TV-overvåking
- Kommunikasjons-systemer
- Konsulenter
- Kontrollforetak
- Kurs og opplæring
- Lufteventiler med brann-motstand
- Lykter
- Lås og rømning
- Låssystemer
- Maling, brannhemmende
- Nøddlyssystem/Skilt
- Nøkkelsafer for brannvarslingsanlegg
- Piper og ildsteder
- Rømningsdørkontroll
- Røykventilasjon
- Skadesanering/Restverdiredning
- Skumanlegg
- Sprinklerfirmaer
- Sprinklerkontroll og vedlikehold
- Stasjonære sløkkeanlegg
- Stiger/Rømningsveier
- Talevarsling
- Termografering
- Vanntåke
- Varmesøkende kamera
- Vinduer
- Åndedrettsvern
- Andre

ANNONSERE

BRANN & SIKKERHET Nr. 6 2021

Materiellfrist 29. november 2021

Utgivelse 17. desember 2021

Kontakt Bjørnulf Lie, A2media, tlf. 971 66 507

UTGIVELSESPPLAN 2021

Nr.	Materiellfrist	Utgivelse
1	08.01.21	29.01.21
2	08.03.21	26.03.21
3	05.05.21	28.05.21
4	16.08.21	03.09.21
5	11.10.21	29.10.21
6	29.11.21	17.12.21

Brannalarmanlegg

BRANNVARSLING for boliger, hytter, næring og landbruk
ICAS AS, Grini Næringspark 15, 1361 Østerås
tlf. 67 16 41 50 / salg@icas.no
www.icas.no

Lufteventiler med brannmotstand

Lufteventiler med momentan brannstopp
www.securo.no

Securo AS | Neptunveien 6 | 7652 Verdal
Tlf. 99 41 90 00 | post@securo.no | www.securo.no

Brannalarmanlegg og installatører

Elektro Nettverk

- FG 760 – godkjent foretak for prosjektering, kontroll og installasjon av brannalarmanlegg
- Autorisert elektroentreprenør Gr.L
- Post og Telesystemer ENA 5558

Agmund Bolts vei 57, 0664 Oslo
tlf. 22 07 85 30 / post@ens.no
www.ens.no

Vanntåke og brannsløkkearbeid

Ledende leverandør av høytrykk vanntåke sløkkeanlegg, mobile og stasjonære løsninger
VEKOS
BRANNSLØKKESYSTEMER

Tlf. 331 40 020
E-post: vekos@vekos.no
www.vekos.no

Vekos AS
Skreppestadveien 50, 3261 Larvik

Sprinklerfirma

Leverandør av
sprinklerutstyr
sprinklerpumper
sprinklervannntanker
www.sprinklerteknikk.no

Sprinklerpumper og brannpumpesystem

**Postboks 235 Økern, 0510 Oslo
Brobekkveien 80, 0582 Oslo
tlf. 23 17 22 80 / service@ramcopumper.no
www.ramcopumper.no**

Piper og ildsteder

Vi leverer peisovner, peisinnsetser og tilbehør
Schiedel Skorsteiner AS
Postboks 333, 1471 Lørenskog
tlf. +47 21 05 92 00
www.schiedel.no

Brannrulleporter og -gardiner

Vi leverer brannrulleporter, brann-/røykgardiner og røykluker
tlf. 69 21 71 00
www.haby.no

Sprinkelpumper og brannpumpesystem

KSB Norge AS, Postboks 603, 1401 Ski
tlf. 96 900 900 / firmapost@ksb.com
www.ksbnorge.no

Brannvernmateriall

GROVE KNUTSEN

Grove Knutsen er en av Norges ledende leverandører av brann og industrivernutstyr. Vi lagerfører bl.a. slangetromler, slanger, stendere, kuplinger og grenrør. Alle våre produkter har høy kvalitet og lang holdbarhet.

VI KAN BRANN OG VANN
Se mer på groveknutsen.no

Hold deg oppdatert om brannfaget!

Bli abonnent på Brann & Sikkerhet

For kun 560,- får du seks blader og fri tilgang til en digital utgave.

Kontakt
post@brannvernforeningen.no

Forsker og brannrådgiver

Christian Sesseng har lang fartstid som forsker innen brannfeltet. Nå har han etablert virksomheten SAFEZONE, som skal drive med brannrådgivning, prosjektering og forskning.

Foto: SAFEZONE

1 HVA ER VIKTIGST, FOREBYGGING ELLER BEREDSKAP? – Jeg vil si de er like viktige om målet er færre branner og mindre konsekvenser. Det er utrolig mange hendelser som unngås pga. godt forebyggende arbeid, men så vil det alltid være de tilfellene man ikke kan forutse eller greier å fange opp som gjør at det også er viktig å ha god beredskap.

2 HAR VI GODT NOK UTBYGD BRANNVERN I NORGE? – Mitt inntrykk er at vi gjør mye rett innenfor brannvern i Norge, spesielt med tanke på beredskap og brannvesenets forebyggende arbeid. Men vi kan alltid bli enda bedre. Poenget må være å ikke handle reaktivt, men stadig jakte på og håndtere nye risikomoment, slik at sikkerheten gradvis blir enda bedre.

3 HVA MÅ TIL FOR AT INGEN SKAL OMKOMME I BRANN? – Det er personer med risiko-faktorer som f.eks. rusmisbruk, nedsatt førighet, nedsatte kognitive evner og psykiske lidelser som ofte omkommer i brann, så innsatsen må rettes mot disse. Det handler om å se mennesket og hvilken funksjonsevne og boevne han/hun har, og hvordan de fysiske omgivelsene er. Det gjøres en kjempegod innsats i regi av kommunene hvor hjemmetjeneste, brannvesen og andre aktører samarbeider om å øke brannsikkerheten for den enkelte. Dette er kjempeviktig, og dette arbeidet må bare styrkes i tiden framover!

4 HVORDAN ER DET MED BRANNSIKKERHETEN HJEMME HOS DEG? – Over gjennomsnittet, vil jeg tro. Til min kones irritasjon går jeg stadig rundt i huset og trekker ut stikkontakter. I tillegg har vi mange røykvarslere som registrerer både røyk og CO, og som kobler ut potensielle brannkilder og slår på lys for å lette rømning hvis de utløses. Mang en selger fra alarmselskap har måttet gå med uforrettet sak etter å ha forsøkt å selge meg et brannalarmsystem, men til gjengjeld har de som regel fått en oppdatering på forskningsfronten innen feltet.

CHRISTIAN SESSENG

Christian Sesseng er utdannet sivilingeniør i teknisk kybernetikk fra NTNU. Han har jobbet som forsker ved brannlaboratoriet i Trondheim i over 11 år. Er nå én av tre medeiere i det nyoppstartede brannrådgivningsfirmaet Safezone.

5 NÅR HADDE DU SIST BRANNØVELSE HJEMME? – Oi, der tok du meg... I morgen, æresord.

6 HVIS DU SKULLE ARBEIDET MED NOE ANNET, HVA SKULLE DET VÆRT? – Jeg syns det virker spennende å være etterforsker eller åstedsgransker i politiet. Sette sammen små brikker i et puslespill for å finne ut hva som har skjedd. Heldigvis har jeg fått utløp for denne interessen i de gransknings- og utredningsoppdragene jeg har vært involvert i.

7 HAR DU SELV NOEN GANG OPPLEVD EN BRANN PÅ NÆRT HOLD? – Hvis man ser bort ifra da jeg som liten lekte med fyrstikker på rommet til søsteren min og holdt på å svi av en duk, eller da jeg startet en gressbrann som kom litt ut av kontroll, har jeg heldigvis ikke opplevd brann på nært hold.

HMS-TILTAK FOR BRANNMENN – 1400 BRANNKONSTABLER HAR NÅ SVÆRT GOD BESKYTTELSE MOT HØRSELSKADER

Hørselen sies å være vår viktigste sosiale sans, og svekket hørsel eller tinnitus vil redusere livskvaliteten.

Arbeidsgiver har et ansvar for å sikre at arbeidstakerens utstyr beskytter hørselen gjennom hele arbeidsdagen, og i alle situasjoner der hørselen belastes.

INVISIO kommunikasjonssystem kan brukes hele dagen, beskytter hørselen og gir god lyd i sambandet under de mest ekstreme forhold.

Etter å ha møtt mange brannvesen vet vi at de fleste opplever avvik i forhold til støy og utydelig kommunikasjon. Skallebeinsmikrofoner, mikrofon i maske og høyttalere i hjelm, gir varierende lyd kvalitet og beskyttelse av hørsel. Disse løsningene er også upraktiske i mange situasjoner. Et hjelmuavhengig system fra INVISIO vil derimot løse utfordringene!

INVISIO® kommunikasjonssystem

- Godkjent hørselvern - 32 dB
- Regulerbar omgivelseslyd
- Hør hverandre tydelig med innestemme i + 100 dB støy
- Universal eller formstøpt - in-ear hodesett
- Styr inntil 3 radioer og telefon med en hånd
- Velg lyd i høyre, venstre eller begge ører for primær, og sekundær radio
- Ekstern høy PTT for røykdykkere

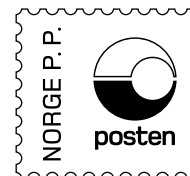

I samarbeid med
OBSIMA
technology

NORTHCOM
WHEN COMMUNICATION MATTERS

For mer informasjon kontakt Northcom ved
Gjermund Torp, M: 915 97 555, e-post: gjermund.torp@northcom.no

PRIORITY

Returadresse:
Norsk brannvernforening
Postboks 6754 Etterstad
0609 Oslo

CGS.

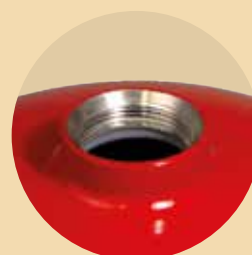
Brannslukkere for proffe

Rustfrie detaljer

Testnippel for enkel kontroll av trykk

Rustfri sylinderhals motvirker korrosjon

Et helt nytt sortiment av brannslukkere, utviklet for **tøffe** miljøer.

CGS selges kun hos utvalgte forhandlere innen brannsikkerhet.

22 88 30 40 | kundeservice@gpbmnordic.no

GPBM Nordic